

Sestina

Lagrima d'amante al sepulcro dell'amata
Llibre VI – any 1614 · Text: Scipione Agnelli

Prima parte

Incenerite spoglie, avara tomba,
Fatta del mio bel Sol, terreno Cielo,
Ahi lasso! l'vegno ad inchinarvi in terra.
Con voi chius'è'l mio cor amarmi in seno,
E notte e giorno vive in pianto, in foco,
In duolo, in ira, il tormentato Glauco.

Seconda parte

Ditelo, O fiumi, e voi ch'udiste Glauco
L'aria ferir di grida in su la tomba,
Erme campagne — e'l san le Ninfe e'l Cielo:
A me fu cibo il duol, bevanda il pianto,
—Letto, O sasso felice, il tuo bel seno—
Poi ch'il mio ben copri gelida terra.

Terza parte

Darà la notte il sol lume alla terra,
Splenderà Cintia il di, prima che Glauco
Di baci, d'honorar lasci quel seno
Che nido fu d'Amor, che dura tomba
Preme. Ne sol d'alti sospir, di pianto,
Prodighe a lui saran le fere e'l Cielo!

Quarta parte

Ma te raccoglie, O Ninfa, in grembo'l Cielo,
Io per te miro vedova la terra
Deserti i boschi e correr fiumi il pianto.
E Driade e Napee del mesto Glauco
Ridicono i lamenti, e su la tomba
Cantano i pregi dell'amato seno.

Quinta parte

O chiome d'or, neve gentil del seno
O gigli della man, ch'invido il cielo
Ne rapì, quando chiuse in cieca tomba,
Chi vi nasconde? Ohimè! Povera terra
Il fior d'ogni bellezza, il Sol di Glauco
Nasconde? Ah! Muse! Qui sgorgate il pianto!

Sesta e ultima parte

Dunque, amate reliquies, un mar di pianto
Non daran questi lumi al nobile seno
D'un freddo sasso? Ecco! L'afflito Glauco
Fa risonar «Corinna»: il mare e'l Cielo,
Dicano i venti, ogn'or, dica la terra
«Ahi Corinna! Ahi Morte! Ahi tomba!»

Cedano al pianto I detti! Amato seno
A te dia pace il Ciel, Pace a te, Glauco
Prega, honorata tomba E sacra terra.

Sestina

Llàgrimes d'amant al sepulcre de l'amada
Traducció: Enric Tudó

Primera part

Oh, despulles de cendra, avara tomba,
feta del meu bell Sol, Cel terrenal,
ai las!, vinc a deixar-vos en terra.
Amb vosaltres és clos el meu cor en un si de marbre
i nit i jorn viu en plany, en foc,
en dolor, en ira, el turmentat Glaucos.

Segona part

Digueu-ho, rius, i vosaltres que sentireu Glaucos
ferir l'aire amb els seus crits damunt la tomba
terres ermes, i les Ninfes i el Cel, que ho saben:
m'era aliment el dol, beguda el plor,
em fou llit, pedra feliç, el teu bell pit,
quan el meu bé fou cobert per la gèlida terra.

Tercera part

De nit el sol farà llum a la terra,
de dia Cíntia brillarà, abans que Glaucos
no cessi de besar i honorar aquell pit
que fou niu d'Amor, i que oprimeix
la dura tomba. I no d'ell sol seran sospirs i plors,
car les feres i el Cel li seran pròdigs.

Quarta part

T'acull a la falda, oh Nimfa, el Cel,
i jo per tu veig vídua la terra,
deserts els boscos, el plor fet rius.
I Driades i Napees escampen els laments
del ferit Glaucos, i damunt la tomba
canten lloances del pit estimat.

Cinquena part

Oh cabells d'or, neu gentil del pit,
oh lliris de la mà, que el cel gelós
m'arrabassà, quan us clogué dins la cega tomba,
qui us oculta? Ai de mi! Una pobra terra,
la flor de la bellesa, el Sol de Glaucos,
oculta? Ah, muses, vesseu aquí les llàgrimes!

Sisena i última part

Així doncs, estimades reliquies, un mar de llàgrimes
no han de donar aquests ulls al noble si
d'aquesta freda pedra? Eco! L'affligit Glauco
fa risonar «Corinna» per mar i Cel,
que ho diguin sempre els vents, que ho digui la terra:
«Ai Corinna! Ai Mort! Ai tomba!»

Que els mots deixin lloc al plor! Pit estimat,
Que el Cel et doni pau, pau per a tu, prega
Glaucos, tomba honorada, sagrada terra.

CLAUDIO MONTEVERDI

ELS LAMENTS DE MONTEVERDI

direcció **Jordi Noguera**

DIUMENGE

20

octubre 2024
18.00 h xerrada
18.30 h concert

COR
ERANA

ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE
DE CASTELLAR DEL VALLÈS

COR LERÀNIA

ELS LAMENTS DE MONTEVERDI

direcció **JORDI NOGUERA**

Zefiro Torna

Llibre VI – any 1614 · Text: Francesco Petrarca

Zephiro torna, e'l bel tempo rimena, e i fiori et l'erbe, sua dolce famiglia et garrir Progne et pianger Philomena, et primavera candida et vermiglia.

Ridono i prati, e 'l ciel si rasserena; Giove s'allegra di mirar sua figlia; l'aria et l'acqua et la terra è d'amor piena; ogni animal d'amar si riconsiglia.

Ma per me, lasso, tornano i piú gravi sospiri, che del cor profondo tragge quella ch'al ciel se ne portò le chiavi;

et cantar augelletti, et fiorir piagge, e 'n belle donne honeste atti soavi sono un deserto, et fere aspre et selvagge

JOHANN CHRISTOPH BACH

Fürchte dich nicht

Fürchte dich nicht, denn ich hab dich erlöst, ich hab dich bei deinem Namen gerufen, du bist mein.

Wahrlich, ich sage dir: Heute wirst du mit mir im Paradies sein. O Jesu, du mein Hilf und Ruh, ich bitte dich mit Tränen: Hilf, dass ich mich bis ins Grab nach dir möge sehnen.

- Jesaja 43,1, Lukas 23,43, Johann Rist

Der Gerechte

Der Gerechte, ob er gleich zu zeitlich stirbt ist er doch in der Ruhe.

Er gefällt Gott wohl und ist ihm lieb und wird weggenommen aus dem Leben unter den Sündern, und wird hingerücket, daß die Bosheit seines Verstand nicht verkehre, noch falsche Lehre seine Seele betrübe; er ist bald vollkommen worden und hat viel Jahr' erfüllet.

Denn seine Seele gefällt Gott wohl. Darum eilet er mit ihm aus dem bösen Leben.

- Weisheit 4,7-14

CLAUDIO MONTEVERDI

Ecco Mormorar l'onde

Llibre II – any 1590 · Text: Torquato Tasso

Ecco mormorar l'onde, e tremolar le fronde a l'aura mattutina, e gli arboscelli, e sovra i verdi rami i vaghi augelli cantar soavemente, e rider l'oriente; ecco già l'alba appare, e si specchia nel mare, e rasserena il cielo, e le campagne imperla il dolce gelo, e gli alti monti indora: O bella e vaga Aurora, l'aura è tua messaggera, e tu de l'aura ch'ogni arso cor ristaura.

T'amo mia vita

Llibre V – any 1605 · Text: Giovanni Battista Guarini

T'amo, mia vita, la mia cara vita. Dolcemente mi dice, E in questa sola si soave parola Par che trasformi lietamente il core, Per farmene signore.

T'amo mia vita O voce, Voce di dolcezza e di diletto! Prendila tosto, Amore, Stampale nel mio petto. Spiri solo per lei l'anima mia;

T'amo mia vita; La mia vita sia.

Zefiro

Zefiro torna i torna a portar la temporada càlida amb ell, i els prats en flor, el seu dolç seguici, i el crit de l'oreneta i el cant planer del rossinyol, i la franca primavera amb mils de colors.

Els prats somriuen, el cel torna a esclarir; Júpiter s'alegra de contemplar la seva filla; l'ambient, les aigües i les terres estan plenes d'amor; cada ésser viu torna a l'amor.

Però per a mi, afligit, tornen els més dolorosos sospirs, que extreu de les profunditats del cor ella que al cel se'n va emportar les claus;

i el cant dels ocells, els prats que floreixen i les maneres suaus de dones belles dignes són per a mi un desert, i bèsties cruels i terribles.

No tingueu por

No tingueu por, perquè jo us he salvat; Jo us vaig cridar pel vostre nom, tu ets meu.

De veritat, us dic: Avui estareu al paradís amb mi. Oh Jesús, Vos sou la meva ajuda i descans, jo us imploro amb llàgrimes: Ajudeu-me perquè fins i tot a la tomba us desitgi.

- Isaïes 43.1, Lluc 23.43, Johann Rist

El just

El just, fins i tot quan la mort l'hi arriba abans de l'hora, troba el repòs.

Ell agrada a Déu i és estimat per ell, i viurà entre els pecadors, i serà transportat, de manera que ni el mal enganyarà el seu esperit ni les falses doctrines pertorbaran la seva ànima; aviat va ser reconegut com a perfecte i havia complert molts anys.

Perquè la seva ànima agrada molt a Déu. Així que es precipita amb ell aquesta vida desgraciada.

- La saviesa (Salomé) 4,7-1

Heus ací les ones murmurant

Heus ací les ones murmurant i tremolant les fulles, a l'aura matutina i els arbrissons, i sobre les verdes branques els ocells canten suauement i somriu l'orient; de sobte apareix l'alba i s'emmiralla en el mar i asserena el cel, i omple de perles la gebrada i daura el cim de les muntanyes... Oh! Bella i dolça Aurora, l'aura és la teva missatgera, i tu ho ets de l'aura, que tots els cors inflamats revifa.

T'estimo, vida meva

T'estimo, vida meva, la meva estimada vida. Dolçament em diu la meva estimada, i en aquesta suau i única paraula sembla transformar joiosament el seu cor per fer-me'n el seu Senyor.

T'estimo vida meva. O veu!, veu de dolçor i de plaer!. Pren-la de seguida, Amor, grava-la al meu pit!. Només per a ella batega la meva ànima!

T'estimo vida meva; Sigues la meva vida.

Lamento d'Arianna

Llibre VI – any 1614 · Text: Ottavio Rinuccini

Primo madrigale

Lasciatemi morire, lasciatemi morire; e chi volete voi che mi conforte in cosi dura sorte, in cosi gran martire? Lasciatemi morire.

Secondo madrigale

Oh Teseo, o Teseo mio, Si che mio ti vo' dir, che mio pur sei, Benche t'involi, ahi crudo, a gli occhi miei. Volgiti, Teseo mio, volgiti, Teseo, o Dio. Volgiti indietro a rimirar colei che lasciato per te la patria e il regno, e in questa arena ancora, cibo di fere dispietate e crude, lascierà l'ossa ignude. O Teseo, o Teseo mio, se tu sapessi, o Dio, se tu sapessi, ohimè! Come s'affanna la povera Arianna, forse, forse pentito rivolgeresti ancor la prora al lito. Ma, con l'aure serene tu te ne vai felice et io qui piango; a te prepara Atene liete pompe superbe, et io rimango cibo di fera in solitarie arene; te l'uno e l'altro tuo vecchio parente Stringerà lieto, et io più non vedrovvì, o madre, o padre mio.

Terzo madrigale

Dove, dove è la fede, che tanto mi giuravi? Così ne l'alta sede tu mi ripon de gli avi? Son queste le corone, onde m'adorni il crine? Questi gli scettri sono, queste le gemme e gli ori: Lasciate in abbandono a fera che mi stracci e mi divorì? Ah Teseo, ah Teseo mio, lascierai tu morire, in van piangendo, in van gridando aita, la misera Arianna che a te fidossi e ti diè gloria e vita?

Quarto madrigale

Ahi, che non pur risponde. ahi, che più d'aspe è sordo a 'miei lamenti. O nemi, o turbi, o venti, sommergetelo voi dentr 'a quell 'onde. Correte, orchì e balene, e de le membra immonde empiete le voragini profonde. Che parlo, ahi, che vaneggio? Misera, ohimè, che chieggio? O Teseo, o Teseo mio, Non son, non son quell'io, Non son quell'io che i fèri detti sciolse: Parlò l'affanno mio, parlò il dolore; Parlò la lingua sì, ma non già il core.

Sfogava con le estelle

Llibre IV – any 1603 · Text: Ottavio Rinuccini

Sfogava con le stelle un'inferno d'amore sotto notturno ciel il suo dolore, e dicea fisso in loro:

“Oh imagini belle de l'idol mio ch'adoro, si com'a me mostrate mentre cosi splendete la sua rara beltate, cosi mostrast' a lei i vivi ardori miei.

La fareste col vostr'aureo sembiente Pietosa si, come me fat'amante.”

Lament d'Arianna

Primer madrigal
Deixeu-me morir, deixeu-me morir! Qui voleu que em consoli en una desgràcia tan forta, en un martiri tan gran? Deixeu-me morir!.

Segon madrigal

Oh Teseu, oh Teseu meu, sí, perquè et vull dir 'meu', perquè tanmateix ets meu, encara que volant, ah cruel, t'allunyis dels meus ulls. Gira't, Teseu meu, gira't, Teseu, per Déu. Gira't enrere per tornar a mirar la que per tu ha deixat la pàtria i el regne, i en aquesta sorra, encara, pastura de feres despietades i cruels, deixarà els ossos nus. Oh Teseu, oh Teseu meu, si tu sabessis, per Déu, si tu sabessis, ai de mi!, com pateix la pobra Arianna, potser, potser penedit giraries de nou la proa cap a la costa. Però amb les brises serenes tu te'n vas fel·iç, i jo ploro aquí; Atenes et prepara alegres i meravelloses pompes, i jo quedo com a pastura de feres en sorres solitàries; a tu, un després de l'altre, els teus vells pares t'abraçaran feliços, i jo no us tornaré a veure, oh mare, oh pare meu.

Tercer madrigal

On, on és la fidelitat que tant em vas jurar? Així és com m'instal·les en l'alt tron dels teus avantpassats? Són aquestes les corones amb les quals m'adornes el front? Aquests són els ceptres, aquestes són les joies i l'or: deixar-me abandonada per què una fera em destrossi i em devori? Ah Teseu, ah Teseu meu, deixaràs que es mori, plorant en va, en va cridant auxili, la miserable Arianna que va confiar en tu i et va donar glòria i vida?

Quart madrigal

Ai! Que tampoc no contesta! Ai, que és més sord que una serp als meus laments! Oh nuvolades, oh torbonades, oh vents, enfonseu-lo sota aquella onada! Correu, orques i balenes, i amb els membres immunds ompliu els abismes profunds! Què dic, ai, què desvariejo? Miserable de mi, què demano? Oh Teseu, oh Teseu meu, no sóc jo, no sóc jo la que ha preferit aquestes paraules ferotges: ha parlat el meu sofriment, ha parlat el dolor; ha parlat la llengua, sí, però no el cor.

Desfogava amb els estels

Desfogava amb els estels un infern d'amor sota el cel nocturn, el seu dolor, i deia fixant-hi la mirada:

“Oh, imatges belles de l'ídol meu que jo adoro, així com a mi me les mostreu mentre així resplendiu la seva excepcional bellesa, de la mateixa manera mostreu-li a ella els vius focs de la meva passió.

Gràcies a la vostra sublim aparença es tornarà tendra igual que a mi m'heu fet amant.”